

Kirjallinen kysymys KK 932/2020 vp

Jari Myllykoski vas ym.

Kirjallinen kysymys hallituksen esitysluonnoksesta rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Hallitus jätti lausuntopyynnön esitysluonnoksestaan rahoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseksi ja korvaamiseksi keskiviikkona 30.9.2020. Lausuntoaika päättyi keskiviikkona 4.11.2020. Lausuntopyynnön diaarinumero on VN/13888/2020.

Kyseinen hallituksen esitysluonnos on puutteellinen ammattikalastajille maksettavien korvausten osalta. Esitysluonnoksesta puuttuu kokonaan Suomessa pesivän rauhoitetun merimetson (*Phalacrocorax carbo sinensis*) kaupalliselle kalastukselle aiheuttamien vahinkojen korvaaminen. Puutteellisuudessaan esitysluonnos olisi laiksi säädettäessä mahdollisesti jopa perustuslain vastainen.

Esitysluonnoksen puutteellisuuden syynä ei voi olla tietämättömyys merimetsojen aiheuttamista vahingoista, sillä lausuntokierroksella Österbottens förbund — Pohjanmaan liitto, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry, Kalatalouden keskusliitto ja Suomen kalankasvattajaliitto ry ovat tuoneet esille tutkimustietoon ja kokemukseen perustuvat näkemyksensä merimetsojen aiheuttamista vahingoista ammattikalastajille:

Österbottens förbund — Pohjanmaan liitto: "Pohjanmaan liitto ehdottaakin, että merimetsojen aiheuttamia kalastusvahinkoja käsiteltäisiin samalla tavalla kuin kalasääsken kalaviljelylaitoksille tai maakotkan porotaloudelle aiheuttamia vahinkoja. Nykyinen järjestelmä, jossa merimetsojen aiheuttamia vahinkoja käsitellään osana Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelmaa, ei ole lainsäätäjältä yhdenvertaista kohtelua. Se perustuu määräaikaiseen ohjelmaan, jossa korvausjärjestelmän jatkuvuus on epävarmalla pohjalla. Lisäksi nykyisessä järjestelmässä korvaukset eivät perustu hakijalle aiheutuneeseen vahinkoon, vaan hakijan liikevaihtoon."

Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry: "Tässä tilanteessa on hätkähdyttävää, ettei merimetson kaupalliselle kalastukselle aiheuttamista vahingoista mainita sanallakaan. Perustelumuihistiosta ei käy ilmi, onko asiasta edes keskusteltu esityksen valmistelun aikana. Liiton lähtökohtana on, että jos yhteiskunta haluaa ylläpitää vahingollisen suurta, kaupalliselle kalastukselle mittavia vahinkoja aiheuttavaa merimetsokantaa, on vahingot korvattava kalastusyrittäjille."

Kalatalouden Keskusliitto: "Ehdotettavan sääntelyn ulottaminen merimetsojen rannikkokalastukselle aiheuttamiin vahinkoihin on perustuslain 6 §:n yleisen yhdenvertaisuussäännöksen ja 18 §:n elinkeinovapauden kannalta välttämätöntä. Muussa tapauksessa kalastusyrittäjiä kohdel-

Kirjallinen kysymys KK 932/2020 vp

laan eriarvoisesti maatalous-, porotalous- ja kalaviljelytoimijoihin nähden. Merimetson suojele on jo nykyisellään menettämässä hyväksyttävyytensä kansan silmissä."

Suomen Kalankasvattajaliitto ry: "Suuri osa rauhoitettujen lintujen kalanviljelylaitoksille aiheuttamista vahingoista jää tässä lakiesityksessä korvausmahdollisuuden ulkopuolelle. Noin 90 % Suomen kalanviljelyn volyymistä tuotetaan merialueilla, joissa kalasääsken aiheuttamat vahingot ovat harvinaisia. Merimetsoista aiheutuneita vahinkoja sen sijaan on todennettu pääasiassa merialueilla. Harmaahaikaravahinkoja tapahtuu sekä meri- että sisävesilaitoksilla. Aiheutuneiden vahinkojen korvauksen perusteena täytyy olla todettu vahinkotapahtumaan eikä vahingonaiheuttajan laji."

Koska kyseessä ei voi olla tietämättömyys, vaikuttaa esitysluonnoksen puutteellisuus enemmänkin piittaamattomalta asenteelta perustuslailla säädettyä elinkeinovapautta kohtaan. Esitysluonnos ei siis huomioi rauhoitettujen merimetsojen kalastuselinkeinolle aiheuttamien vahinkojen korvaamista.

Lähtökohtana tulee olla, että kaupalliselle kalastukselle mittavia vahinkoja aiheuttavan merimetsokannan vahingot korvataan kalastusyrittäjille. Merimetson aiheuttamien vahinkojen sivuuttaminen saattaa rikkoa perustuslaissa säädettyä omaisuudensuojaa ja elinkeinovapautta. Tulkinta saa tukea erityisesti, jos vahingoista tietoisena halutaan niistä huolimatta ylläpitää haitallisen suurta merimetsokantaa vahinkoja korvaamatta.

Merimetsojen vaikutuksista on runsaasti kansainvälistä ja kansallista tutkimusta. Muun muassa Luonnonvarakeskus Luken tutkimus vuodelta 2019 (liite ¹) osoitti, että pesivien merimetsojen suuri määrä tärkeällä ahventen kalastus- ja lisääntymisalueella voi pienentää ahvenkantoja ja -saaliita pesintöjen vaikutusalueella.

Myös Rauman merimetsokannasta tehty selvitys kuvaa selkeästi merimetsojen vaikutuksia kalakannoille (liite ²). Lisäksi raumalainen ammattikalastaja Jarno Aaltonen on tilastoinut ahvensaalistaan viimeisen vuosikymmenen. Aaltosen tilasto osoittaa, miten merimetsojen ilmaantuminen kalastusalueelle on romahduttanut hänen ahvensaaliinsa (liite ³).

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin maa- ja metsätalousministeriö ryhtyy turvatakseen toimialaansa kuuluvien ammattikalastajien oikeuden merimetsojen kalastuselinkeinolle aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ja

1 <https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7BDCFB49BB-9B72-4DB8-AE0E-5096C2E3FC94%7D/152137>

2 http://jarimyllykoski.com/wordpress/wp-content/uploads/2020/11/Merimetso_selvitys-rauma.pdf

3 <http://jarimyllykoski.com/wordpress/wp-content/uploads/2020/12/ahvensaalis-2011-20-jarno-aaltonen.pdf>

Kirjallinen kysymys KK 932/2020 vp

mihin toimenpiteisiin maa- ja metsätalousministeriö ryhtyy varmistaakseen, ettei valmistettava laki ole ammattikalastajia kohtaan syrjivä, kun maatalous-, porotalous- ja kalaviljelytoimijat ovat korvausten piirissä?

Helsingissä 9.12.2020

Jari Myllykoski vas
Anders Norrback r
Peter Östman kd
Kristiina Salonen sd